

korelat aktikulacijskim opozicijama (glasove su ispitivali instrumentima). Tako opozicije visoko-niskih (grave-acute) ili kompaktni-difuzni itd. odredili su rasporedom zvučne energije u glasu mjereno decibelima,¹¹ te time nije nimalo razjašnjen mehanizam koji tvori strukturu percepcije. Ovo to više nije zbog toga što su oni primijenili binaristički princip po kojemu funkcioniraju elektronski strojevi na području ljudskog govora.

(Svršit će se.)

O AKTUALNIM ZNANSTVENIM I NASTAVNIM PROBLEMIMA HRVATSKOSRPSKE DIJALEKTOLOGIJE, OSOBITO U KLASIFIKACIJI DIJALEKATA*

Dalibor Brozović

Hrvatskosrpski dijalekti imaju mnogo specifičnosti za koje se može reći da nigdje drugdje ni u Evropi ni u slavenskom svijetu ne koegzistiraju u okviru jednog jezika. Na žalost, te su specifičnosti još uvijek nedovoljno istražene. Iako je domaća i strana nauka već u prošlom stoljeću uočila znanstvenu važnost srpskohrvatskih dijalekata, iako su kapitalna dijalektološka istraživanja Rešetareva, Belićeva i Ivšićeva izvršena i objavljena još na početku ovog stoljeća, ipak je danas naša dijalektologija još uvijek u znatnom zaostatku u odnosu na druge slavenske i evropske jezike, bliže i dalje. U stvari, od oslobođenja do danas učinjeno je zapravo više nego u svim prethodnim razdobljima zajedno, ali još uvijek postoje prevelike praznine u našem znanju o srpskohrvatskim dijalektima. Posljednjih se godina intenzivno radi na dijalektološkom atlasu i nema sumnje da će taj pothvat imati odlučnu ulogu u razvitku naše dijalektologije, ali on ipak ne može riješiti svih problema, i to s nekoliko razloga:

1. Za atlas se mogu obrađivati uglavnom samo pitanja koja imaju diferencijalnu vrijednost za cio jezični teritorij ili za njegov veći dio, inače karte ne bi bile dovoljno instruktivne.

2. Tehnički je nemoguće da u atlasu budu obrađeni ni svi problemi koji su zaista interesantni za cio jezik.

3. Mreža punktova ne može biti tako gusta da budu obuhvaćeni svi lokaliteti koji imaju općeosrpskohrvatsko dijalektološko značenje — to osobito vrijedi za područja intenzivne i stare dijalekatske diferencijacije na jezičnoj periferiji, kojima ne možemo pružiti adekvatnu pažnju naprosto

¹¹ Mjera za odnos akustičke snage.

* Referat na IV kongresu jugoslavenskih slavista.

zato što, uza sve razlike u gustini mreže, ipak mora već iz tehničkih razloga postojati neki razuman omjer između tih krajeva i relativno izniveliranog središta.

4. Dijalektologija je istodobno i historijska i opisna disciplina, u fondu njezinih spoznaja ta se dva vida stvari nerazdjeljivo prepleću. Ipak, uza sve shvaćanje o važnosti povijesne perspektive rad na atlasu može se samo u vrlo ograničenoj mjeri uskladiti s potrebama historijske dijalektologije, inače bi se morale izvršiti mnoge operacije vrlo problematične znanstvene rentabilnosti, a zapustili bi se poslovi koji mogu metodama rada na atlasu bez sumnje davati konkretne rezultate.

5. Konačno, bit će mnogo slučajeva da nam tek gotov atlas dade ideje i predodžbe o tome što bi bilo dobro da se moglo istražiti u toku rada na atlasu, u zamjenu za nešto drugo što je dalo na koncu mršave i slabo upotrebljive rezultate. Naravno, to je rizik koji je po prirodi stvari ukalkuliran u svaki naučni pothvat.

To sve znači da i pored atlasa ostaju da se istraže mnoga pitanja bez kojih se ne može ni zamisliti opis i klasifikacija dijalekata na pojedinim užim područjima, pri čemu u takva »uža« područja ubrajam npr. i cijelu čakavštinu. Nije važno radi li se o općem ograničenju u opsegu pitanja iz kvestionara, ili o pitanjima koja ne mogu ući u kvestionar zato što nisu interesantna izvan danog užeg područja, ili je pak teškoća u relativnoj rijetkosti punktova — važno je da atlas ne rješava svih terensko-istraživačkih problema. Osim toga, ostaju i zadaci historijske dijalektologije koji se rješavaju kombiniranim metodama: — u manjoj mjeri na terenu, pretežno kabinetskim radom (onomastika, razna filološka istraživanja). I konačno, ostaju i istraživački zadaci koji će iskrsnuti u toku samog rada na atlasu i koji će se rješavati nakon atlasa i djelomično usporedno s njime. Ali zadaci naše dijalektologije, opisne i historijske, ne iscrpljuju se u pobrojanim problemima koji svi predstavljaju ipak samo utvrđivanje činjenica. Iako je to temelj svakog rada, iako to ostaje još dugo osnovnom zadaćom, dijalektologija ima, kao i svaka druga nauka, još dvije grupe zadataka: s jedne je strane sinteza i teoretska obradba podataka, s druge strane tretman dijalektologije kao jedne od disciplina koje u ovoj ili onoj mjeri ulaze u okvire nastavne problematike u raznim srednjim, višim i visokim školama.

Oba ta aspekta zahtijevaju dvije vrste operacija: s jedne je strane sistematika pojavâ i teoretsko objašnjavanje njihove naravi, bilo za svrhe naučnospoznajnih sinteza, bilo za svrhe sintezâ realiziranih u vidu priručnikâ, a s druge je strane klasifikaciona problematika, tj. problem kako da se klasificiraju dijalekti kao terenski jezični oblici u kojima žive pojedinačne pojave i koje te pojave i određuju. I problem dijalekatske klasifikacije treba promatrati istodobno i kao objekt naučnog proučavanja koji ima

vlastiti potencijal spoznajâ, u stanovitoj mjeri nezavisan od samih konkretnih podataka izraženih u izoglosama, koje inače određuju dijelekte, i ujedno kao objekt aplikacije u dijalektologiji kao nastavnoj disciplini.

Tako smo dobili četiri tipa zadataka za našu dijalektologiju, sva četiri aposteriorna u odnosu na njezine još uvijek osnovne i najhitnije zadatke, tj. na sabiranje materijala za opisnu i historijsku dijalektologiju. Neću više govoriti o istraživačkom radu za dobivanje građe, ali moram napomenuti da aposteriornost eksploatacionih zadataka o kojima ovdje govorim ne znači da su oni jednostrano zavisni od akumulacionih zadataka — ni dijalektologija nije lišena dijalektike i napredak u akumulaciji građe zavisan je također, i to u priličnoj mjeri, od napretka u njezinoj interpretacionoj eksploataciji.

Zadaci u obrađivanju dijalekatskih pojava obuhvaćaju i tradicionalne i moderne zahvate. Među prvima, koje nipošto ne treba zapostavljati, nego naprotiv intenzificirati, nalazi se u prvom redu komparativno-dijalektološki studij, tj. uspoređivanje pandanskih fenomena u pojedinim našim dijalektima, u dijalektima bližih i daljih slavenskih jezika kao i u dijalektima susjednih nesrodnih jezika, sve na sinhronoj i dijahronoj ravnini. Neophodno je i dalje usavršavanje metodâ koje se primjenjuju u preciznom proučavanju pojedinačnih činjenica, npr. egzaktna i eksperimentalna fonetika ili stilistička sintaksa. Osobito je važno šire i smjelije uvođenje modernih spoznaja i metoda, mislim prvenstveno na strukturalnu obradbu pojedinih sistema jezičnih činjenica, u čemu je zasad urađeno vrlo malo, odnosno, najveći dio onoga što je urađeno nalazi se u radovima Pavla Ivića, što je vrlo mnogo za jednog učenjaka, ali vrlo malo za jednu dijalektologiju.

Aktualnost svih tih zadataka jasna je i nesumnjiva u naučnoistraživačkom smislu, ali mislim da su još aktualniji i još akutniji na nastavnom polju. Neću da govorim o nedovoljnom broju poznatih dijalektoloških činjenica — problematiku akumulacije isključivo sam iz ovog razmatranja — govorim o iznošenju i interpretiranju poznatih činjenica u praksi naše visokoškolske serbokroatističke nastave. Ne može se reći da dijalektologija zauzima kvantitativno podređeno mjesto u odnosu na druge dvije jezične serbokroatističke discipline, tj. povijest jezika i standardni jezik, mislim naprotiv da je udio dijalektologije u visokoškolskoj nastavi drugog stupnja možda čak za nijansu i previsok, izuzev, naravno, slučajeve kad je opći udio jezičnih disciplina u serbokroatističkom studiju zapostavljen, što nije rijedak slučaj. Radi se naime o tome da zbog nedovoljne obrađenosti činjenica i zato što je njihov izbor u priličnoj mjeri podređen slučajnim momentima, studenti ne mogu dobiti one količine spoznajâ koje bi se mogle dobiti iz istog broja činjenica kad bi one bile adekvatno obrađene i kad bi bile vrednovane po stvarnoj važnosti. Količina upotrebljivih spoznaja

ovdje je vrlo važna — izuzmemo li neke primjere nastave trećeg stupnja, dijalektologija ima svagdje samo ulogu pomoćne discipline, potrebne za bolje razumijevanje materije suvremenog standardnog jezika i historijske gramatike odnosno povijesti jezika, a poslije, nakon studija, za bolje obavljanje srednjoškolske nastavne prakse.

Pitanja dijalekatske klasifikacije zahtijevaju u ovom času najveću pažnju. Tu se sukobljavamo s čitavim nizom vrlo teških i ujedno vrlo hitnih problema, znanstvenih, praktičnih i nastavnih. Neke od njih obradio sam u raspravi o strukturalnim i genetskim kriterijima u klasifikaciji srpskohrvatskih dijalekata, objavljenoj u 3. knjizi novosadskog *Zbornika za filologiju i lingvistiku*, o drugim sam govorio na našem prošlom kongresu u Ljubljani u referatu o problemima rekonstrukcije predmigracionog mozaika srpskohrvatskih dijalekata. Referat je u tisku u 4. knjizi zagrebačke *Filologije*. Ovdje ću se zadržati ne na teoretskom nego na programatskom i praktičnom aspektu problematike.

Mislim da među problemima prvo mjesto zauzima pitanje koncepcije za klasifikaciju. U konkretnom smislu radi se o kriterijima s jedne i o klasifikacionim stupnjevima s druge strane. Na kriterijima se ne mogu zadržavati, naglasio bih samo neophodnu potrebu da se oni ujednače ne samo unutar srpskohrvatske dijalektologije nego i u odnosu na dijalektologije drugih jezika, osobito slavenskih, u prvom redu južnih. Ta je neujednačenost za nauku nesumnjivo štetna iako je ne može bitno ugroziti, ali u nastavi je nedopustiva. Zato treba i bez obzira na razvitak u općoj i slavenskoj dijalektologiji što prije ujednačiti klasifikacione kriterije u nastavi srpskohrvatske dijalektologije i onda u dijalektologijama svih triju jugoslavenskih jezika. Treba imati na umu da naši studenti ne studiraju uvijek u svojoj republici niti uzimaju uvijek namještenje u republici u kojoj su studirali.

Još su uočljiviji i akutniji problemi i pitanje hijerarhijskih stupnjeva u klasifikaciji i pitanje nazivâ za te stupnjeve. Znanstvena strana tog pitanja obično se potcjenjuje. Istina jest da se stručnjak dijalektolog relativno lako snalazi u različitim klasifikacionim hijerarhijama, bilo da se radi o razlikama u okviru jednog jezika, kao što je to u srpskohrvatskoj dijalektologiji, i to u vrlo oštrom vidu, bilo da se radi u razlikama između nacionalnih dijalektologija, kao npr. između srpskohrvatske, slovenske i makedonske dijalektologije, što nas praktički najviše zanima, a te razlike nisu ni male ni samo formalne. Ali ako se dijalektolog i snalazi u tim razlikama, to ipak ne znači da su korisno upotrijebljeni energija i vrijeme potrebni za to snalaženje, a osim toga postoji uvijek stanovit rizik nesvjesnih krivih identifikacija i rizik da će izmaći komparativističke spoznaje koje ne bi izmakle uz veću sumjerljivost klasifikacionih hijerarhijskih sustava.

Iz nastavnog aspekta stvar stoji mnogo gore. Radi se o pitanjima u načelu vrlo jednostavnima, ali u praksi prilično kompliciranima, ili, još bolje, zakompliciranima. Teško je našem studentu ili diplomiranom serbo-kroatistu odgovoriti već na vrlo obično pitanje »koliko ima dijalekata srpsko-hrvatski jezik?« — iako se radi o jeziku koji mu je materinski, koji on studira ili koji je već čak i diplomirao. Potrebno bi bilo prvo precizirati pitanje na kakve se »dijalekte« misli, na *štokavski*, *čakavski* i *kajkavski* dijalekt, ili na *šumadijsko-vojvodanski*, *istočnohercegovački* odnosno koji drugi njima sličan *dijalekat*, ili konačno na manje, lokalne *dijalekte* npr. *dubrovački dijalekat*. Ali čak i kad se precizira pitanje i odredi koja se vrst »dijalekta« misli, veoma je problematično kakav će biti odgovor. Uzevši u obzir raspoloživa vrela, tj. gramatike, čitanke, hrestomatije historijskih i dijalekatskih tekstova, enciklopedije i slično, možemo očekivati veoma različite i međusobno neuskладive odgovore. U prvom slučaju bit će uglavnom slaganje, odgovor će najčešće glasiti *tri dijalekta*, vrlo *rijetko četiri*, tj. da se štokavštini, čakavštini i kajkavštini doda još i *torlački* ili *prizrensko-timočki dijalekat* ako je onaj koji odgovara upoznat s Maretićevom gramatikom ili s Rešetarem, ili čak s njemačkim izdanjem Ivićeve dijalektologije ili pojedinim drugim modernim dijalektološkim radovima. U trećem slučaju svatko će rezignirati da dade odgovor — tko bi i pokušao pobrojati veće i manje lokalne tipove. Ostaje dakle drugi slučaj.

Tu se može pokušati s odgovorom, ali uglavnom samo do granica štokavštine, a i tu će biti prevelike oscilacije: ikavski govori s novoštokavskom akcentuacijom bit će tretirani kao jedna jedinica ili kao dvije, podijeljene prema šćakavizmu odnosno štakavizmu, arhaični govori u Slavoniji sa sačuvanim akutom bit će također tretirani kao jedna ili dvije jedinice, prema refleksu jata, jugozapadna Istra bit će u jednih uključena u štokavštinu, u drugih izdvojena i priključena čakavskim dijalektima, torlački dijalekti naći će se kao cjelina ili razdvojeni suprotstavljeni štokavskim dijalektima kao cjelini ili tretirani kao jedan od njih, itd., itd. Za kajkavštinu ćemo u odgovoru eventualno dobiti ili Belićevu podjelu prema refleksima prasl. *tj*, *dj*, *skj*, *stj*, *zdj*, *zgj*, ili Ivšićevu podjelu prema akcentu, ali tako dobivene jedinice, koje se uostalom uopće ne poklapaju, neće obuhvaćati Gorskog kotara. Za čakavštinu će se spomenuti da postoje ikavski, ekavski i jekavski govori, eventualno i ikavsko-ekavski po pravilu Meyera i Jakubinskog. Pri tome tako dobivene kajkavske i čakavske jedinice u odgovoru vjerojatno neće biti tretirane kao kategorije ravnopravne sa štokavskim tipa *šumadijsko-vojvodanski* ili *istočnohercegovački* dijalekat, to nije tretman na koji je naša dijalektologija navikla i ona još i ne osjeća pravo potrebe za njim iako je ta potreba i iz naučnih i iz praktičnih razloga evidentna.

Zabuna je još veća želimo li usporediti klasifikaciju srpskohrvatskih dijalekata sa slovenskim i makedonskima. Uzmimo za primjer Sloveniju.

S obzirom na Ramovšev rad i rad njegovih nasljednika, u prvom redu Rudolfa Kolariča, dobar će student lako nabrojati četrdesetak »dijalekata« slovenskog jezika. Ali nije teško ustanoviti da slovenski »dijalekat« ne odgovara ni jednoj od kategorija koje na srpskohrvatskom terenu zovemo »dijalektima«. U Makedoniji je situacija vrlo slična srpskohrvatskoj, tj. isto tako anarhična i ujedno s njom nesumjerljiva. U vezi s iznesenom slikom iznio bih dva prijedloga, jedan načelan i jedan konkretan.

U načelu treba uskladiti hijerarhijske sisteme u klasifikaciji naših jezika. Za okosnicu bi trebalo uzeti *mjesni govor* i *grupu govora* kao konkretne jedinice i *dijalekat* (sastavljen od govora i grupâ govora) i *grupu dijalekata* kao apstraktne jedinice. To bi četverostepeno rješenje najviše odgovaralo praksi u evropskim i slavenskim dijalektologijama, a u nas je afirmirano u Ivićevim knjigama, makar i ne bilo prihvaćeno u općoj naučnoj i nastavnoj praksi. Kao sinonim za *grupu dijalekata* (Ivićeva II knjiga) možemo eventualno upotrebljavati naziv *narječje* (Ivićeva I knjiga), samo što, naravno, u tom slučaju moramo eliminirati upotrebu tog naziva za ekavski, ikavski i ijekavski izgovor. Takvo shvaćanje *dijalekata* odgovaralo bi u slovenskoj dijalektologiji pojmu koji bi se našao po sredini između sadanjih termina *dijalekat* i *dijalekatska baza*, a pojam *grupe dijalekata* nešto je uži i hijerarhijski viši od slovenske *dijalekatske baze*. Kao osnovu za diskusiju predložio bih i jednu konkretnu klasifikaciju srpskohrvatskih dijalekata, polazeći pri tome od Ivićeve podjele štokavštine u II knjizi. Ne bih zalazio u problem imenâ za dijalekte, o tome sam govorio na drugom mjestu.

Polazim od četverodjelne klasifikacije, koju je Ivić u II knjizi proveo oslanjajući se unekoliko na Maretićevu i Rešetarevu tradiciju, naravno uz novu i principijelno drukčiju argumentaciju. Prema tome, imamo četiri grupe dijalekata (ili četiri narječja): kajkavsku, čakavsku, štokavsku i torlačku (prizrensko-timočku) grupu.

Od osam Ivićevih štokavskih dijalekata zamišljam redukciju dvaju: *istarskoikavskog*, koji po mom mišljenju bolje pristaje čakavštini, kao što je na Hrasteovoj karti, i skupine govora s nezamijenjenim jatom. Pri takvu rješenju trebalo bi ikavce u pokrajini Molise u Italiji ostaviti u *mladem ikavskom* dijalektu, kao što bijaše u I Ivićevoj knjizi, a govore s nezamijenjenim jatom, izuzev krašovanski, trebalo bi pridružiti *kosovsko-resavskom* dijalektu, kao posebne poddijalekte uz već postojeći smederevsko-vršački.

Od preostalih šest dijalekata iz Ivićeve II knjige ne mislim da bi trebalo važnijih izmjena u njih pet, ali smatram da iz *istočnohercegovačkog* dijalekata treba zbog šćakavizma i djelomično starije akcentuacije izdvojiti govore u istočnoj i srednjoj Bosni i tretirati ih kao sedmi, *istočnobosanski* ili *ijekavsko-šćakavski* dijalekat. Njemu valja dodati ijekavsko-šćakavsku oazu koju je Ivić pronašao kod Pečuha.

Podjela kajkavštine koja bi bila pandan iznesenoj štokavskoj može se lako izvesti kombinacijom Beličevih i Ivšičevih kriterija, s time da se, bar provizorno, preuzmu od njih i nazivi. Tako dobivamo u općim crtama četiri kajkavska dijalekta: 1. *zagorsko-međimurski* koji odgovara Beličevu zapadnom i Ivšičevoj prvoj grupi bez govora ispod Save, 2. *prigorski*, koji odgovara istoimenom Beličevu i južnom dijelu Ivšičeve I grupe, 3. *križevačko-podravski*, koji odgovara Ivšičevoj IV grupi i sjevernom dijelu Beličeva istočnoga, 4. *turopoljsko-posavski*, koji odgovara Ivšičevoj III grupi i južnom dijelu Beličeva istočnog dijalekta, a kao peti dijalekat može se uzeti *goranski*, koji Belić i Ivšić spominju, ali ne uzimaju u obzir u klasifikaciji. U *goranski* dijalekat valja uključiti i govor Vivodine i dvaju sela blizu Karlovca. Kajkavštini još možemo dodati kajkavizirane govore s čakavskom osnovicom uz Sutlu i Breganu, dakle Ivšičevu II grupu, tzv. donjosutlansku bez žumberačkog dijela, koji možemo smatrati još uvijek čakavskim, i tako dobivamo grupu od šest dijalekata, kojom je obuhvaćena sve što je na našim dijalektološkim kartama označeno »kajkavskom bojom«.

Isti se postupak može primijeniti u čakavštini. Po kriteriju jata dobivamo četiri dijalekta: 1. *lastovski* ili *jekavski*, 2. *južnočakavski* ili *ikavski*, u srednjoj Dalmaciji i u primorskom pojasu sjeverne Dalmacije, u sjeverozapadnoj Istri i u oazama u Madžarskoj i Austriji, 3. *srednjočakavski* ili *ikavsko-ekavski* na otocima srednje Dalmacije zapadno od Pašmana, u Hrvatskom primorju od Senja do Kraljevice, koliko je čakavsko, na kvarnerskim otocima izuzev Cres i sjeverni Lošinj, u dijelovima srednje i sjeverne Istre, na cijelom čakavskom kopnenom području sjeverozapadno od Zrmanje, uključujući i oaze u Madžarskoj i Austriji ukoliko nisu ikavske, 4. *sjeveročakavski* ili *ekavski* u Hrvatskom primorju počev od Bakra, u sjeveroistočnoj Istri i dijelovima srednje Istre i konačno na Cresu i sjevernom Lošinj. Petim čakavskim dijalektom možemo smatrati tzv. *istarski ikavski* u južnoj i jugoistočnoj Istri i u skupini oko Vodica u Čićariji. Izvan klasifikacije ostaju govori na gornjem toku Mirne oko Buzeta, koji imaju slovensku osnovicu, a tehnički bi se eventualno mogli dodati čakavštini kao specifičan šesti dijalekt.

Preostaje torlačka grupa. U njoj imamo tri tradicionalna dijalekta koja nalazimo u tzv. prizrensko-timočkoj zoni, npr. u I Ivićevoj knjizi: *prizrensko-južnomoravski*, *svrljiško-zaplanjski* i *timočko-lužnički*. Grupu treba zakružiti s četvrtim dijalektom, koji bi bio sastavljen od krašovanskih govora i svinjičke oaze, koju je Ivić pronašao u Rumunjskoj. Prema sastavu možemo ga i prozvati *krašovansko-svinjičkim*.

Tako je dobiven priličan broj od 23 srpskohrvatska dijalekta koji se svi uklapaju u jedinstven klasifikacioni sustav, pregledan i harmoničan.

Naravno, u slučaju potrebe mogu se uz četiri osnovne hijerarhijske kategorije uvesti i potkategorije tipa poddijalekata i podgrupa. Tako je

Ivić postupao u štokavštini — možemo npr. u istočnohercegovačkom razlikovati istočni i zapadni poddijalekat, kojima još valja dodati dubrovački i žumberački, u mlađem ikavskom štakavske i šćakavske govore i govore makarskog primorja, u kosovsko-resavskom glavninu govora i smederevsko-vršački poddijalekt i već spomenute govore s nezamijenjenim jatom, u slavonskom dijalektu ikavske, ekavske i ikavsko-jekavske govore itd. Isti se postupak može primijeniti i u drugim grupama dijalekata. U čakavštini bi se poddijalekti mogli određivati prema općim opozicijama između kopnenih i otočkih govora, ili prema općoj opoziciji kvarnerskog tipa prema svim ostalima, u torlačkoj bi grupi valjalo oštro izdvojiti krajnji jugozapad prizrensko-južnomoravskog dijalekta, ili odijeliti lužnički tip od gornjotimočkoga, i slično. Analogan postupak može biti primijenjen i na višem nivou — status podgrupe dijalekata mogu dobiti oni dijalekti koji se u okviru grupe naročito razlikuju od ostalih, kao npr. goranski u kajkavštini, istarski ikavski u čakavštini, krašovansko-svinjički u torlačkoj grupi.

Izloženi sistem nije, razumije se, jedino moguće rješenje, on je istodobno i konkretan prijedlog i ilustracija koncepcije. Zato je argumentacija namjerno izostavljena i rezervirana za diskusiju. Nije dakle važno hoće li rješenje izgledati ovako ili manje-više drugačije, važno je da bi svaka slična realizacija izložene koncepcije predstavljala velik dobitak za našu nauku, a još veći za nastavu dijalektologije. Dovoljno je da zamislimo koliko bi porasla didaktička vrijednost dijalektoloških karata.

PRIOLOG UTVRĐIVANJU ONOMASTIČKE TERMINOLOGIJE

Božidar Finka

U novije je vrijeme i u svijetu i u nas živo porastao interes za sakupljanje i proučavanje građe o vlastitim imenima, a osobito je živ interes za građu o geografskim imenima (toponimima). U vezi s time pojavila se posebna naučna disciplina kojoj su predmet upravo vlastita imena. Prema sadržaju i predmetu proučavanja ta se naučna disciplina grana u dvije glavne specijalnosti: jednoj su predmet imena ljudi i ljudskih zajednica, a drugoj geografska imena. Za spomenutu je naučnu disciplinu u cjelini općeprihvaćen termin *onomastika* i odgovarajuće izvedenice *onomastički* (koji se odnosi na onomastiku), *onomast(ičar)* (onaj koji se bavi prikupljanjem i proučavanjem onomastičke građe), *onomastik(on)* (onomastička jedinica, tj. sam naziv) i sl. Ostaje pitanje kako će se nazivati dvije specijalne grane onomastike, a osobito grana kojoj su predmet geografska imena, jer je ona u središtu lingvističkih interesa. Stručnjaci kao da o tome